

מאמר שבועי בדרכי עבודת ד' ועניני הזמן

מפי רבן של ישראל מרן פוסק הדור

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

גאב"ד ירושלים ומרא דארעא קדישא

פרשת שופטים תשפ"ג

למסירות נפש בלא תורה אין שום ערך

כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לבין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלוקיך בו" (דברים ט"ז).

מפסוק זה למדו חז"ל שהסנהדרין צריכה להיות בעזרה, וכמו שנאמר "וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה'", והיינו למקום המקדש, (עי' רש"י זבחים נד:), וצריך ביאור מהו טעם הדבר שמקום ישיבת הסנהדרין הוא דווקא בבית המקדש. **ונראה** לפרש בדרך רמז, שיסוד עבודת המקדש היא מסירות נפש, שהרי כל עבודת הקרבנות מורים על מסירות נפש, וכן גם מקום המקדש הוא בהר המוריה שהוא מקום מסירות נפש שנעשה בו עקידת יצחק, ובה תורה ללמדנו שהתורה ומסירות נפש כרוכים זה בזה, והיינו שרק מסירות נפש הנעשית על פי דעת תורה נרצית לפני ה', לכן במקום המקדש שהוא מקום מסירות נפש היה צריך להיות הסנהדרין שהם מקור הוראת התורה, כדי שהמסירות נפש תהא עפ"י דעת תורה.

ביאור החילוק בין כבוד המלך לכבוד התלמיד חכם

"שום תשים עליך מלך", (דברים ט"ז).

בגמ' בקידושין (כ.ב. ב) איתא, "שום תשים עליך מלך, שתהא אימתו עליך, ומכאן

שמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול", ע"כ. ומבואר שמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. אמנם על תלמיד חכם שמחל על כבודו, אמרו שם בגמ' שכבודו מחול.

ונראה בביאור החילוק, שהמלך אינו מלך כלל בלא עם שנוהגים בו כבוד ויראה כמלך, ד"אין מלך בלא עם", ולכן אינו רשאי למחול על כבודו ולבטל בזה את מציאותו כמלך על העם, אבל תלמיד חכם אפילו אם אין מכבדים אותו הוא נשאר ת"ח, ולכן הוא רשאי למחול על כבודו, ואם משום כבוד התורה, על זה אמרו בגמ' שם דהוא רשאי למחול ומשום ד'תורה דיליה היא'.

חובת לימוד המוסר

"למען ילמד ליראה את ה' אלוקיך", (דברים י"ט).

יש לפרש כוונת לשון הפסוק שנאמר "למען ילמד ליראה", שכדי להשיג יראת שמים צריך 'ללמוד' בספרי יראה איך משיגים יראת שמים, ואין לאדם לחשוב שהוא יוכל להיות ירא שמים גם בלא להשקיע כוחות בזה, אלא כדי להיות ירא שמים אמיתי צריך לקיים "ילמד ליראה" וללמוד בספרי יראה.

ובפרט בימים אלו, ימי חודש אלול שהם ימי הכנה ליום הדין הבעל"ט, יש להרבות ביותר בלימוד המוסר ולהתבונן ולפקח על מעשינו, שהרי ימים אלו

דברים שנאמרו השבוע מדברי רבותינו זצוק"ל על טומאת הציונות

(נאמר לרגל יומא דהילולא דהגה"ק בעל הדברי יואל' מסאטמאר זי"ע)

הכופרים, ולא יסתכל עליהם ולא יהא לו שייכות עמהם, הוא יינצל ויזכה להחזיק מעמד בניסיונות אלו.

◆◆◆

אנחנו נמצאים בזמנים קשים מאוד, גם כשראשי השלטון עצמם נמצאים ב'צרות' גדולות מבית ומחוץ, מ"מ אינם מסיחים דעת לרגע אחד מ'התפקיד הגדול' שלהם להפריע לשומרי התורה והיהדות בארץ הקודש, ודבר זה בוער אצלם יותר מהכל.

וכבר מצאנו בהמן הרשע שבשעה שראה שמרדכי היהודי אינו כורע ומשתחוה לו, אז "וימלא המן חימה" (אסתר ג. ה). ולכאורה ייפלא מדוע המן שהיה עשיר גדול כעס כ"כ על שיהודי צדיק אחד עם זקן ופיאות אינו משתחוה לו, והלא כל עבדי המלך אשר בשער המלך כורעים ומשתחוים לו, וביותר תמוה מה שאמר "וכל זה איננו שווה לי", וכי בשביל 'זקן צדיק' אחד שאינו משתחוה, כבר אינו שווה לו כל הכבוד, אתמהא.

ונראה בביאור הדבר, שהמן ידע היטב שמרדכי היהודי מייצג את האמת, ולכן כשנפגש ב'איש האמת' שהראה לו את האמת לנוכח פניו, הרגיש שאין שום ערך לכל הכבוד שמקבל בשעה שיש מי שמייצג את האמת כנגדו ומוכיח לו שאליבא דאמת אין הכבוד ראוי לו כלל, ולכן "וימלא המן חימה".

ונראה שזהו גם שורש הדבר שראשי השלטון בארץ ישראל מתעסקים כ"כ ברדיפת הדת נגדינו, שכן הם יודעים היטב במצפון ליבם את האמת שיש דין ויש דיין, אלא שכדי לתרץ את דרכם לחיות עפ"י תאווה, הם משכנעים את עצמם שאין דין ואין דיין עד שהם כבר בטוחים בזה, ולכן בשעה שהם רואים את החרדים לדבר ה' שמייצגים את האמת, הם מתמלאים חימה ורוצים לכלות ולעקור לגמרי ח"ו את דת ישראל כדי שלא יפריע להם בחיי ההפקרות והשקר שלהם.

◆◆◆

כבר עמדנו בשנות גלותינו במצבים קשים מאוד ח"ו, וראינו שלולא עזרת ה' לא היה יכול נשאר מישראל שריד ופליט, וגם עכשיו עלינו לצפות לישועת ה'.

ובאמת לא נשאר לנו כי אם מעט ממש להמתין לביאת משיח צדקינו, ובוודאי כבר סמוכים וקרובים אנו מאוד לזמן שנזכה לקץ הגלות ולביאת משיח צדקינו, ורק צריכים אנו להתחזק לצפות לגאולה העתידה שנזכה לזה במהרה, וכ"ש שלא להתייאש מהגאולה העתידה.

והשי"ת יעזרינו שנזכה להחזיק איתנים באמונה עד ביאת הגואל, וגדולי ישראל היו מעוררים על אמונה בכל עת, 'דדא ביה כולא ביה', שאם יש אמונה זוכים ממילא להכל, אך אם אין אמונה אין כלום, וכן גם ראו תמיד בשנות גלותינו, שכל מי שבאמת בטח בקב"ה שהישועה תבוא רק ממנו ולא מכוחי ועוצם ידי, הוא זכה להינצל ולהתקיים עד היום הזה. ויה"ר שבמהרה נזכה לביאת גוא"צ ולבניין בית המקדש בב"א, אכ"ר.

טומאת הציונות הוא טומאה וכפירה שלא היה כמותו דורות אצל עם ישראל, שכן אפילו אומות העולם מודים ומכירים בכך שכל קיום עם ישראל בגלות הוא ניסים מיד ה', אבל הציונים טוענים בעזות שהכל כוחי ועוצם ידי, וכביכול גבורתם היא שהביאה לישראל להתקיים בגלות בדור האחרון, וכביכול ב'כוחי ועוצם ידי' נוכל להביא את גאולתנו, ובכך שברו רח"ל מהרבה מאחינו בני ישראל את האמונה והביטחון בה' שהיה תמיד המעוז ומחסה לנו בכל עיתות צרה בגלות.

ובעוה"ר לא מספיק לציונים במה שהם עצמם חיים עם כפירה ומינות, אלא הם פועלים לסחוף אחריהם רבים בפעולות שונות, וכבר בתחילת שנות הקמת המדינה, בשעה שילדי טהרן עלו לארץ ישראל, הם תלשו מהם את הפאות בכח הזרוע לסלק מהם כל סימן יהודי, וכפו אותם לאכול ביום כיפור, וכשהילדים תמחו ושאלו "היתכן? ביום כיפור לאכול?" הם אמרו להם שרק בחו"ל צריכים לשמור את התורה ולא בארץ ישראל, ובה החריבו עם ישראל, ואז התגלה לעין כל מהו הציונות בטהרתה - עקירת התורה והמצוות לגמרי ה"י.

ואכן ידוע שבניו של 'אבי הציונים' הרצל שר"י השתמדו ונישאו לגויים, וגילה בזה לעין כל שאין לו שום שייכות לעם ישראל, וכבר אמר מרן הגר"ח מבריסק זצ"ל בראשית שנות תנועת הציונות, שעיקר מטרת הציונים בהקמת המדינה אינו בעצם המדינה, אלא כוונתם לעשות את עם ישראל גוי ככל הגויים ועם ככל העמים ללא תורה ומצוות ה"י, והקמת המדינה נועדה אצלם רק כהיכי תמצי למטרתם לעשותינו ח"ו "עם ככל העמים וגוי ככל הגויים" - ולהעבירנו מעל הדת ה"י, ואם כי בזמנו לא כולם השכילו לראות את דבריו זיע"א אך במשך הזמן לדאבונינו ראינו בעינינו את מה שהוא זיע"א ראה מיד בתחילת דרכם הנלוזה.

ולכן עלינו להודות להקב"ה שנתן לנו גדולים אמיתיים עיני העדה שצפו הכל מראש והבינו עד היכן הוא טומאת הציונות, והתריעו להתנתק מהם ולא להתחבר אליהם כלל וכלל, שכל קשר עם הרשעים הרי זה מטמא, שהם עצמם טמאים וממילא הנקשר עמהם נטמא, וכפי המידה שמתחברים לרשעים כן נשפע גודל הטומאה מהם, ועלינו להמשיך בדרך זו שלא להתנתק מהם לגמרי בתכלית הריחוק והניתוק.

ובספרים איתא עוד שמי שרק מסתכל על פושעי ישראל, כבר נכנס בו טומאה עד שנכנס בו אה"כ מחשבות זרות בשעת התפילה, אבל מי שמתנתק לגמרי מהרשעים עד שאינו מסתכל עליהם כלל, הוא יכול לזכות לטהרה גמורה ולהיות שמור בשעת התפילה שלא ייכנס בו מחשבות זרות.

וידוע מה שאמר הגה"ק מהרי"ל דיסקין זי"ע לפרש מה שאומרים בפיוט בהושענות "הושענא נא שלש שעות הושענא", ששלש שעות האחרונות לפני ביאת משיח יתעורר רוח כפירה נורא בכל העולם כולו, ועל זה מתפללים שנזכה להיוושע ולא להימשך אחר רוח כפירה זו, ואמר מהרי"ל דיסקין שמי שיחזיק בדרכו - והיינו בדרך ההתבדלות מהרשעים ולא יהא לו חלק עם

מחטא, והיה אומר שלא נכון להשקיע זמן בשיחות של מחשבה, [שהיה רגיל לכתוב אותם "פילוסופיית מוסר"], אלא עיקר לימוד המוסר הוא בהתעוררות הלב ולא בהתעוררות המחשבה, והיינו שייחד כל יום אפילו רק כמה דקות (מינוט) לחשבון הנפש, מה עשה ומה יכול לתקן, וזהו מוסר אמיתי.

ומו"ר זצ"ל היה נאה דורש ונאה מקיים, ובעצמו היה לומד בישיבה מוסר בכל יום, והיה חוזר לעצמו על דברי מסילת ישרים או חובת הלבבות פעם אחר פעם, ובינתיים היה עושה חשבון הנפש על עצמו, ואמר שלזה נתכוונו בעלי המוסר.

מיוחדים לתשובה וכמו שהביא הטור (והביאו המש"ב ריש סי' תקפ"א). והגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל היה אומר, שבן תורה אמיתי אין לו להסיח דעת מאלול בכל רגע, בשעה שהוא קם בבוקר יחשוב "עכשיו זה אלול, קמים בבוקר כמו באלול", וכן הלאה בתפילה ובתורה לא יסיח דעתו שעכשיו זה אלול וכל ההנהגה באלול צריך להיראות אחרת.

מו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל היה משבח תמיד את לימוד המוסר כפשוטו בהתעוררות הלב, שבכוחו להליב את הלב לתפילה ולהיזהר מאוד

דברי הכנה לחודש אלול

(נאמר לילדי תלמוד תורה 'מנחת יהודה' עטה"ק במודיעין עילית)

ובאמת חודש אלול אינו זמן רב כ"כ אלא רק על חודש אחד, אבל בחודש הזה צריך להיות ניכר על כל אחד שזהו חודש אלול.

ויש לכם זכות גדול ללמוד בתלמוד תורה "מנחת יהודה" על טהרת הקודש, שכל כולו נוסד כדי שהילדים יעמדו חזק ביידישקייט, ולא יתפעלו מאחרים ולא יסתכלו על אחרים אלא יחשבו תמיד "מה שהקב"ה רוצה ממני זה מה שאני רוצה". ואכן רואים שהקב"ה עוזר לכם, ויה"ר שתגדלו כולכם תלמידי חכמים ויראי שמים ותעשו נחת אמיתי להורים שלכם שיחיו וכן נחת רוח לאבינו שבשמים, ותגדלו לתפארת הכלל ישראל.

דברים שנאמרו עם היוודע השמועה על הסתלקות זקן האדמו"רים בארה"ב כ"ק האדמו"ר מראחמסטריווקא זצוק"ל

"הצדיק אבד ואין איש שם על לב כי מפני הרעה נאסף הצדיק". היום הגיע אלינו שמועה רעה על פטירת זקן האדמו"רים באמריקה, כ"ק האדמו"ר מראחמסטריווקא זצ"ל. הוא זכה לשמש את הגאון מטשעבין זצ"ל ועוד הרבה גדולים וצדיקים, והעביר את הדרך שראה אצל צדיקי הדורות הקודמים לדור האחרון.

הוא סבל ייסורים רבים בתקופה האחרונה לחייו, ועכשיו הוא עולה לשמים מוכן ומזומן לחיי העולם הבא - לאחר שנזדכך בייסורים.

הוא נפטר בערב ראש חודש אלול, בזמן שהקב"ה מכין אותנו להתעורר לתשובה, כדי שנרעד ונתעורר לעשות חשבון הנפש ולהתעורר לתשובה לפני ימי הדין.

ואנחנו מתפללים לקב"ה שיאמר לצרותינו די, והוא ילך לבקש רחמים בכסא הכבוד ויצעק געוולאד! עד מתי! כבר הגיע הזמן לגאולה השלימה, ובמהרה ממש נזכה שיקויים בנו הפסוק (ישעיהו כ"ה, ח') "ובלע המוות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים", ונאמר אמן.

כבר באנו בס"ד לחודש אלול שהוא חודש הרחמים והסליחות. בשנים קודמות היה אימה ופחד באלול וכמו שהיה אומר הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל "כל השנה צריך להיות אלול אבל אלול זה אלול!"

ומו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל סיפר שבצעירותו ראה אף אצל בעלי בתים שהיו סוגרים החנויות יותר מוקדם באלול כי היו מתעסקים בהכנה לימים נוראים והרגישו את פחד הדין בחוש. ובשנים קודמות יותר - ידוע שבשעה שדרש הגר"ח מוואלז'ין זצ"ל בליל א' דסליחות בוואלז'ין, היו מהקהל שהתעלפו מרוב פחד ואימת הדין, והנה אם כי בזמנינו לא באנו למדריגה זו, אבל עכ"פ גם בזמנינו צריך להיות ניכר על כל אחד שזהו חודש אלול שמתעסקים בו יותר בתורה ועבודה יותר מכל השנה. וכל אחד יעשה כפי יכולתו וכוחותיו לעשות עכ"פ שינוי מועט ויוסיף עוד בלימוד התורה הק' בחודש אלול ביתר שאת בעמל ויגיעה וחיזוק בתפילה, ועכ"פ לא לנהוג בטיפשות ח"ו להפסיד את חודש אלול שזהו מתנה טובה ויקרה שאין כדוגמתה.

ואמנם היצה"ר מכיר ויודע מהו חודש אלול, ומשתדל בכוחות מרובים להפריע לנו בחודש אלול בבחינת כל המקודש מחבירו חרב מחבירו, אבל עלינו להתגבר ולנצל ההזדמנות האחרונה שנתן לנו הקב"ה לשוב בתשובה בשנה הזאת, ולבוא עם שאיפות ורצון חזק בתחילת חודש אלול לעשות רצון השי"ת, ולזכור היטב שאף מי שבכל השנה לא השכיל לנצל הזמן כדבעי ובזבז הזמן בהבלי עוה"ז החולף, מ"מ אם בחודש אלול הוא נוהג כראוי ומשנה דרכו כפי כחו, הקב"ה מוחל לו.

וכל אחד מהילדים היקרים שיחיו יתעורר לחשוב כשמשכים בבוקר, שהקב"ה עומד להכין לו שכר רב על כל מעשה מצוה שיעשה היום, ועל כל תפילה שיתפלל ועל כל מה שילמד בחשק ובשמחה, ויזכור שאנחנו "בנים" ממש של הקב"ה, ויש לנו הכח לשבור את השטן ולנצחו כי הקב"ה לא נותן לאדם נסיונות שאינו יכול לעמוד בהם.

נדבת ידידנו הרה"ג ר' אביתר מנחם דרשן שליט"א לע"נ בנו הבחור המופלג מאיר שמעון ז"ל אשר נסתלק בפתע פתאום בדמי ימיו, נלב"ע ב' אלול תשפ"ב מרן רבינו שליט"א כתב עליו במכתב תנחומין לאחר הסתלקותו: הוא היה בן עליה אמיתי, ודרכי אלוקינו נסתרים, וכפי הנראה הוא היה קרבן ציבור, שהקב"ה לוקח יחידים ובמיוחד בני עליה להחליש את מידת הדין.

נדבת ידידנו עוז הרב ד"ר מורי בנק שליט"א ממקורבי מרן רבינו שליט"א עשרות שנים יה"ר שזכות המצוה תגן בעדו שיראה דורות ישרים ומבורכים עוסקים בתורה ובמצוות מתוך בריאות

נתרם לעילוי נשמת אשת החיל, אשת חינוך אשר הקדישה את שנותיה האחרונות להיות לאחיעזר ולאחיסמך לצורכי הרבים בשכונת הר נוף בירושלים, הרבנית הצדקנית מרת נעמי ברייטקופף ע"ה אשת חבר להגאון רבי יהודה ברייטקופף שליט"א רב קהילת חסדי נפתלי הר נוף וממקורבי מרן רבינו שליט"א, נלב"ע א' אלול תשע"ט, תנצב"ה

ברכת מול טוב לידידנו עוז הרה"ג ר' שלמה סוקל שליט"א נכד מרן שליט"א ולחמיו הגאון רבי אשר בן ציון שטרנבוך שליט"א לרגל שמחת נישואי הנדה - הבת בשעט"ו מ'יה"ר שיהיה הבית הזה לשם ולהפארת בישראל בבנין עדי עד

ספר "חק לאלול"
סדר לימוד יומי לחודש אלול
תהלים, הלכות תשובה להרמב"ם, תיקוני זוהר, תומר דבורה, קיצור מטה אפרים, ליקוט מספה"ק, מחולק דבר יום ביומו בהכונת והסכמת גדולי הדור
ובראשם מרן רבינו הגדול רבן של ישראל שליט"א
לפרטים והזמנות 0527107043

עפ"י בקשת מרן שליט"א מתלמידי השבוע - לקרוע שערי שמים ולהתפלל בעד האשה הצעירה - אשת חבר מתלמידי המובהקים של מרן שליט"א, מרת **שושנה בת פועה**, ובתה **ברכה בת שושנה** שנולדה השבוע, ששניהם שרויים במצב קשה ל"ע מורדמים ומונשמים (מרן שליט"א נסע במיוחד השבוע לקבר רחל להעתיר בעד המקרה הקשה)